

Podnět

Pracovní skupiny Rady vlády pro rovnost žen a mužů k dopadům pandemie covid-19 na rovnost žen a mužů

k uzavření škol

Zpracovala: Pracovní skupina k dopadům pandemie covid-19 na rovnost žen a mužů

V Praze dne 22. října 2020

Usnesení

Pracovní skupina k dopadům pandemie covid-19 na rovnost žen a mužů

hodnotí dopady uzavření škol v ČR a dává doporučení k vypracování jasného plánu jejich znovuotevření, jakmile to epidemická situace dovolí.

Pracovní skupina k dopadům pandemie covid-19 na rovnost žen a mužů (dále jako „Pracovní skupina“) se jednomyslně shodla, že uzavření základních a středních škol má řadu negativních společenských a ekonomických dopadů, a to krátkodobých i dlouhodobých.

- Vytváří se zásadní tlak na rodiče, kteří se musí osobně věnovat výuce a péči, a nemohou proto pracovat. Z průzkumů vyplývá, že k většímu propadu duševního zdraví dochází u žen než u mužů.¹ Čím mladší dítě, tím jsou negativní dopady na rodiče vyšší. Logicky také dochází k výpadku části pracovní síly (zejména žen) a kumulaci sociálních a psychických problémů uvnitř rodin.
- Výpadek prezenční výuky může mít negativní dopad na vývoj a vzdělání dětí, a to i v dlouhodobém horizontu. Nejedná se nutně pouze o klasické kognitivní dovednosti (na příklad matematika, čtení atd.), ale zejména o sociálně-emoční dovednosti (obvykle horší u chlapců), jako třeba komunikace, které se dají získávat v zásadě jen v kolektivu. Ty se bohužel přes obrazovku naučit nedají.
- Uzavření škol má negativní dopad zejména na děti ze sociálně slabých rodin, pro něž je on-line výuka hůře dostupná jak z materiálních důvodů, tak z důvodu menší dostupnosti „home-officu“ pro rodiče s nižším vzděláním a v manuálních profesích.² Děti dále trpí v domácnostech, kde má vzdělávání menší prioritu. Případná ztráta zaměstnání z důvodu čerpání ošetřovného též hůře dopadne na tyto rodiny a samoživitele (obvykle ženy).
- Negativní dopady má i „dobrovolná“ školní docházka, která byla zavedena na jaře. Především vystavuje rodiče (zejména matky) dilematu „práce, nebo zdraví“ a psychickému nátlaku, protože nemohou mít epidemiologické znalosti k vyhodnocení zdravotního rizika návratu dítěte do školy.

Z těchto důvodů vládu vyzýváme k následujícím krokům:

- A. Vytvoření plánu režimu vnitřního chodu škol, který by zabezpečil prezenční výuku žáků a žákyň, studentů a studentek a zároveň neohrožoval epidemickou situaci v ČR. Tato

¹ Dopady pandemie koronaviru na duševní zdraví: Studie IDEA anti COVID-19 # 22 (2020)

² Kolik nás může pracovat z domova? Studie IDEA anti COVID-19 # 23 (2020)

strategie by měla reflektovat zahraniční zkušenosti v této oblasti, na příklad z New Yorku či Itálie.³

- B. Jasná komunikace plánu otvírání škol podle předem definovaných indikátorů, které by byly pochopitelné a předvídatelné pro širší veřejnost, tj. rodiče i pracovníky ve školství.
- C. Vytvoření národní testovací strategie na covid-19 pro pracovníky ve školství a pro žáky a žákyně, studenty a studentky. Cíl testování by měl být zabránit vzniku ohnisek nález ve školách, včasný záchyt nakažených a zajištění plynulého chodu škol.
- D. Pro případ dalších vln by měla vláda deklarovat, že školství je její prioritou a jakékoli zásahy zde budou až opravdu poslední možností. To vychází i z práva na vzdělání, které je garantováno Listinou základních práv a svobod i mezinárodními dokumenty (obdobné právo pro některé jiné sektory nutně není). Každé opatření a zásah do vzdělávání by mělo být důsledně zvažováno z pohledu lidských práv, tedy vždy poměřovat veřejný zájem v podobě ochrany zdraví obyvatelstva a lidského práva v podobě práva na vzdělání.

³ Na příklad.: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373348>, WHO - Coronavirus disease (COVID-19): Schools (shorturl.at/bghC7)